

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 569/2021
10.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиоца Пољопривредно индустријски комбинат „Земун“ ДП у стечају, Београд, Батајнички друм бр. 14 км, чији је пуномоћник Душан Драгићевић, адвокат из ..., против тужених: 1. АА из ..., ..., 2. ББ из ..., 3. ВВ из ..., 4. ГГ из ..., ..., чији је пуномоћник Жељко Пецињачки, адвокат из ..., 5. ДД из ..., ..., чији је пуномоћник Божидар Јововић, адвокат из ..., 6. ЂЂ из ..., ..., чији је пуномоћник Ненад Манић, адвокат из ..., 7. ЕЕ из, чији је пуномоћник Нина Петровић, адвокат из ..., 8. ЖЖ из ..., ..., чији је пуномоћник Жељко Пецињачки, адвокат из ..., 9. ЗЗ из ..., ..., чији је пуномоћник Жељко Пецињачки, адвокат из ..., ради утврђења ништавости, вредност предмета спора 400.000,00 динара, одлучујући о ревизијама четвртотуженог, шестотуженог, осмотуженог и деветотуженог, изјављеним против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1314/2020 од 21.01.2021. године, у седници већа одржаној дана 10.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване ревизије четвртотуженог, шестотуженог, осмотуженог и деветотуженог изјављене против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1314/2020 од 21.01.2021. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 5798/2016 од 16.10.2019. године, у ставу првом изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је утврђено да су ништави и без правног дејства Споразуми о престанку радног односа који су тужени закључили са тужиоцем 26.07.2005. године у члану 2. став 1, у члану 3. и у члану 4. став 3. споразума сваког од тужиоца. У ставу другом изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца у делу у којем је тражено да се утврди да су ништави и без правног дејства Споразуми наведени у ставу првом изреке ове пресуде у преосталом делу. У ставу трећем изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 1314/2020 од 21.01.2021. године, у ставу првом изреке, одбачена је жалба првотуженог изјављена против става првог изреке

првостепене пресуде. У ставу другом изреке, одбијене су као неосноване жалбе четвртотуженог, петотуженог, шестотуженог, седмотуженог, осмотуженог и деветотуженог и потврђена је првостепена пресуда у делу става првог изреке којом је утврђено да су ништави и без правног дејства Споразуми о престанку радног односа закључени 26.07.2005. године у члану 2. став 1., у члану 3. и у члану 4. став 3. споразума за сваког од жалилаца.

Против правноснажне другостепене пресуде четвртотужени, шестотужени, осмотужени и деветотужени су поднели благовремене и дозвољене ревизије због погрешне примене материјалног права и битних повреда одредаба парничног поступка.

Испитујући побијану пресуду у границама ревизијских разлога прописаних одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 18/20), Верховни касациони суд је одлучио да ревизије нису основане.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Нису основани ревизијски наводи четвртотужене којом се указује на битну повреду поступка у погледу неовлашћеног заступања тужиоца, из разлога што су нижестепени судови правилно утврдили да је тужилац био заступан од стране пуномоћника адвоката у складу са Законом о парничном поступку. Овлашћење за заступање дато је од стране директора Центра за стечај, као посебне организационе јединице Агенције за лиценцирање стечајних управника, чији је директор овлашћен да издаје пуномоћја за стечајне поступке у којима Агенција поступа као стечајни управник. Стога, не постоји битна повреда поступка на коју се у ревизији четвртотужене указује, а у ревизијама осталих тужених не указује се на постојање битних повреда поступка због којих се ревизија може изјавити у смислу одредбе члана 407. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени су били запослени код тужиоца. У циљу регулисања споразумног престанка радног односа тужени су са тужиоцем закључили Споразум о престанку радног односа од 26.07.2005. године којим су уређени услови под којима престаје радни однос запосленог код послодавца, те је у члану 2. споразума предвиђено да је запослени сагласан са престанком радног односа код послодавца, уз услов да му овај исплати отпремнину у виду преноса апсолутног права на непокретности – права својине на 0,5 хектара, кат. парцеле 2929/1, чија је површина 148 хектара 20 ари и 34м², земљиште ЗКУЛ 4917 К.О. Батајница. Према члану 3. споразума на запосленог се овим споразумом преноси апсолутно право својине на 0,5 хектара земљишта, а запослени стиче право својине на 5000/1482034 идеалних делова кат.парцеле бр. 2929/1, ЗКУЛ 4917 К.О. Батајница. Према члану 4. споразума послодавац прихвата изјаву и услове запосленог из става 2. члан 2. споразума, па се утврђује право запосленог на исплату свих плата и накнада стечених по основу радног односа код послодавца које нису исплаћене до дана закључења споразума, а запослени овим споразумом успоставља право службености на њему припадајућем делу парцеле из члана 3. споразума у ширини

од 3 метра. Сви закључени споразуми су исте садржине, осим података о уговорној страни са којом тужилац закључује споразум.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови закључују да је тужбени захтев делимично основан, односно да су предметни Споразуми које је тужилац закључио са туженима ништави, и то у члану 2. став 1, члану 3. и члану 4. став 3. споразума у ком делу је усвојен тужбени захтев, док у преосталом делу нижестепени судови налазе да предметни споразуми нису ништави, и у том делу су тужбени захтеви одбијени. Своју одлуку нижестепени судови заснивају на примени материјалног права из члана 15. Закона о промету непокретности који је био важећи у моменту закључења предметних споразума, затим члана 398а став 1. Закона о предузећима и Закону о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине, и налазе да закључењу Споразума од 26.07.2005. године није претходило испуњење услова за отуђење имовине у друштвеној својини, сагласно одредбама Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине. Даље образлажу да нема доказа да је тужилац заједно са министарством надлежним за послове пољопривреде, извршио попис пољопривредног земљишта, односно разграничење по прописаним критеријумима у погледу земљишта које би требало да припадне Републици Србије и земљишта које би представљало капитал тужиоца.

Ревиденти не прихватају изнето становиште нижестепених судова и указују да је у конкретном случају погрешно примењено материјално право. Позивају се на Закон о раду и законом и Уставом РС прописану накнаду у случају престанка радног односа, као и примену Закона о облигационим односима. Посебно истичу да у конкретном случају није било места примени члана 398а Закона о предузећима и истичу да тужиоцу није била потребна сагласност Агенције за приватизацију за закључење споразума о престанку радног односа, јер се није радило о доношењу одлука ван редовног тока пословања.

Ревизије ревидената нису основане.

Правилно су нижестепени судови на утврђено чињенично стање применили материјално право на основу ког су утврдили делимичну ништавост предметних Споразума о престанку радних односа. Нижестепени судови су пре свега правилно пошли од прописа којима је регулисано претварање пољопривредног земљишта у друге облике својине. Тужилац је преко побијаних Споразума располагао непокретном имовином која је била у режиму друштвене својине, а будући да се ради о пољопривредном земљишту, морали су бити испоштовани императивни прописи из Закона о претварању друштвене својине на пољопривредном земљишту у друге облике својине. Из члана 3. наведеног закона, несумњиво произилази закључак да тужилац, будући да није извршио попис и класификацију земљишта разврставајући имовину која чини земљиште у државној својини, од оног које чини друштвени капитал предузећа (члан 1. Закона), није могао отуђити земљиште у државној својини, нити извршити претварање друштвеног капитала у друге облике својине. Стога, правилан је закључак да је предметним располагањем

повређен принудни пропис, те да је санкција ништавости заснована на примени одредбе члана 103. став 1. Закона о облигационим односима.

Не могу се прихватити ревизијски наводи да је у конкретном случају закључење оваквог Споразума било забрањено само једној уговорној страни, и то тужиоцу, те да би у сваком случају споразум морао бити на правној снази. Ово из разлога што су приликом закључења Споразума прекршене императивне одредбе које регулишу трансформацију једног облика својине у други, и то на пољопривредном земљишту које је у посебном режиму, па се сви учесници правног промета морају придржавати ових императивних правила. Стога, њихова повреда без обзира на степен савесности уговорних страна, нужно води ништавости таквог правног посла, па стога нема места примени одредбе члан 103. став 2. Закона о облигационим односима на коју се ревиденти позивају. Такође, не може се применити ни члан 104. став 2. Закона о облигационим односима, будући да тужбени захтев није усмерен на враћање стеченог по основу ништавог правног посла, већ само на утврђење ништавости, у ком случају савесности уговорних страна има рестриктиван утицај.

Сви остали ревизијски наводи истицани су у жалбеном поступку, и били су предмет правилне оцене од стране другостепеног суда, па их стога Врховни касациони суд неће поново ценити.

Како не постоје разлози због којих је ревизија изјављена, као ни разлози на које ревизијски суд пази по службеној дужности, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку донео одлуку као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић